

Urbanisering, industrialisering og kriminalitet

Kriminalitetsudviklingen i Japan siden krigen

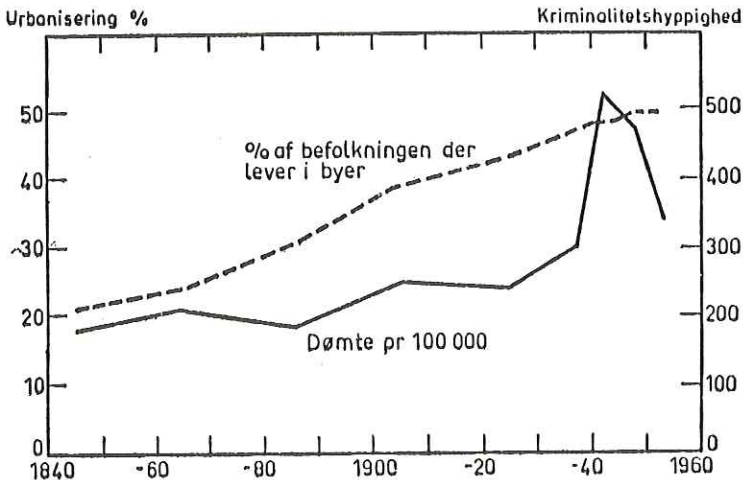
Af professor, dr. jur. KARL O. CHRISTIANSEN

I. Problemstillinger

En række undersøgelser har vist klar sammenhæng mellem kriminalitet på den ene side og industrialisering og urbanisering på den anden. Urbanisering, der i det mindste kan betyde to ting, og industrialisering er som regel ikke forsøgt isoleret fra hinanden, af gode grunde. Det er fænomener, som næsten overalt har udviklet sig parallelt.

Urbanisering.

Hvis urbaniseringen måles ved den andel af et lands befolkning, der bor i byer, kan udviklingen i Danmark fra 1840 til 1955 illustreres som vist i figur 1. Urbaniseringsgrad og kriminalitet (domfældte personer pr. 100.000 indbyggere) er stort set vokset i samme takt, urbaniseringsgrad fra 20 % til 50 %, og domfæl-

Figur 1. Urbanisering og kriminalitet i Danmark 1840—1955.

delseshyppigheden fra 180 til 340 pr. 100.000 indbyggere¹). To undtagelser gør sig gældende: 1917 og 1918²), de to sidste krigsår under den første verdenskrig, samt 1941—50, d.v.s. anden verdenskrig og de nærmest følgende efterkrigsår, viser forhøjede kriminalitetshyppigheder.

Urbaniseringens betydning kan også belyses mere direkte ved sammenligning af kriminalitetsincidensen i by og på land. I ældre tid indeholdt den danske kriminalstatistik oplysninger om de anmeldte straffelovsforbrydelsers fordeling på geografiske hovedområder, som hovedstad, større og mindre provinsbyer og landkommuner. Eksempelvis blev der i 1959 anmeldt 47.729 forbrydelser i hovedstaden (København, Frederiksberg samt Nordre og Søndre Birk), 5.799 i Århus, 3.395 i Odense, 4.080 i Ålborg, 29.711 i de øvrige købstæder og 28.411 i landkommunerne. Det svarer til følgende incidenser pr. 100.000 indbyggere: Hovedstaden 4.359, Århus 3.272, Odense 3.055, Ålborg 4.755, øvrige købstæder 3.421, landkommunerne 1.175. I 1973 var inddelingen mindre detaljeret og mindre oplysende; antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser var i hovedstadens politikredse (København, Frederiksberg, Gentofte, Lyngby, Gladsaxe, Hvidovre, Glostrup og Tårnby) 115.470, incidensen pr. 100.000 var 8.954. I Århus, Ålborg og Odense var det 51.106 (incidens 11.708) og i landet iøvrigt 144.748 (incidens 4.385)³).

Industrialisering.

Siden midten af forrige århundrede er industrialiseringen vokset; måles den ved verdensproduktionen pr. indbygger, forøges den til mere end det firdobbelte. Den danske udvikling kan ikke fastlægges med samme sikkerhed som urbaniseringsgraden. I 1830'erne fandtes der i Danmark 23 dampmaskiner. Antallet af *arbejdere* i industrien er opgjort til 35.000 i 1872, 73.000 i 1897, 90.000 i 1906, og 108.000 i 1914. For København foreligger følgende tal fra forrige århundrede: i 1855 var antallet af *industri-virksomheder* 188 med 4.400 *arbejdere*, i 1872 var det 417 med 15.688 arbejdere og i 1882 var det 505 med 16.550 arbejdere. I dette århundrede er antallet af beskæftigede i industri (og hånd-

¹) Karl O. Christiansen, *Industrialization and Urbanization in Relation to Crime and Juvenile Delinquency*. International Review of Criminal Policy, No. 16, 1960.

²) Dette kan ikke ses af kurven, der indtil 1925 er tegnet på basis af tyve-års gennemsnit.

³) Tal fra Kriminalstatistik 1959 (Kbh. 1962) og Kriminalstatistik 1973 (Kbh. 1975).

værk?) steget for hele landet fra 227.000 i 1914, 269.830 i 1925 til 307.000 i 1953 og 309.000 i 1964⁴).

Man kan ikke på dette grundlag vurdere den relative vægt af de nært korrelerede kriminalitetsfaktorer, industrialisering og urbanisering. Selv om der er god grund til at antage, at den stigende urbanisering i det væsentlige er en følge af industriens vækst, er samspillet dog mere kompliceret end som så⁵).

Hypotesen implicerer i hvert fald ikke, at industrialiseringen er en uafhængigt virkende kriminalitetsfaktor.

Økonomiske enkeltfaktorer.

Betydningen af forskellige økonomiske faktorer er hyppigere gjort til genstand for undersøgelse. Flertallet af de ældre europæiske studier fra slutningen af forrige og begyndelsen af dette århundrede støtter den opfattelse, at der dengang fandtes en direkte sammenhæng mellem økonomi⁶) og kriminalitet, særlig ejendoms kriminalitet og specielt tyveri og hæleri.

I 1867 påviste Georg von Mayr⁷) i sin klassiske undersøgelse af rugprisens og tyveriernes udvikling i kongeriget Bayern 1835—61 en høj grad af positiv korrelation⁸). Også i Danmark fandtes en sådan sammenhæng, se figur 2⁹). Senere undersøgelser har vist en negativ korrelation mellem tyveri og realløn¹⁰) og mellem tyveri og konjunkturbevægelser¹¹).

4) De nævnte tal er behæftede med en vis usikkerhed, idet sondringerne mellem industri og håndværk, samt mellem beskæftigede og arbejdere ikke altid er helt klare. Københavnstallene for 1855, 1872 og 1882 stammer fra Richard Willerslev, Studier i dansk industris historie 1850—1880, Kbh. 1952. De øvrige tal er fundet i forskellige årgange af Statistisk Årbog.

Det synes trods usikkerheden at kunne fastslås, at det egentlige industrielle gennembrud fandt sted i årene efter 1855; men industrien var i disse år frem til 1880'erne ganske overvejende knyttet til byerne (Willerslev, op. cit. s. 236—38).

5) Anlægningen af jernbaner i forrige århundrede var delvis bestemt af de større byers beliggenhed og virkede igen forstærkende på oprettelsen af fabrikker. I vore dage må man nok tillægge kommunikationsmulighederne en mere selvstændig kriminogen betydning.

6) Målt ved simple økonomiske størrelser, som priser, lønninger, konjunkturer, arbejdsløshed.

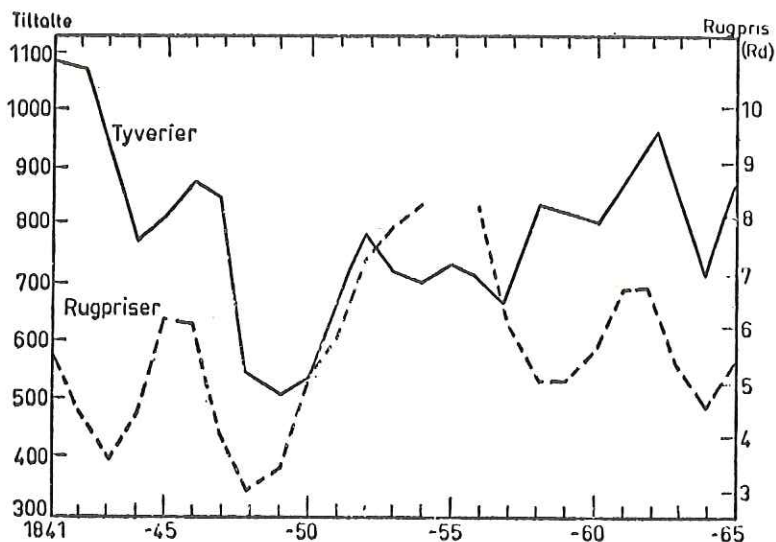
7) Georg von Mayr, Statistik und Gesellschaftslehre. III. Tübingen 1917, s. 950.

8) Wl. von Woytinsky, Kriminalität und Lebensmittelpreise. Neues zu einem alten Problem. Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft, 49, 1929, s. 647 ff.

9) Se Stephan Hurwitz og Karl O. Christiansen, Kriminologi II, s. 267 f.

10) Ewald Renger, Kriminalität, Preis und Lohn. Kriminalistische Abhandlungen, Hft. 19, 1933.

11) Spiethoff (1925). Cit. ef. Franz Exner, Kriminologie. Berlin 1949, s. 77 ff.

Figur 2. Tiltalte for tyveri (abs. tal) og rugprisen (kapitelstaxten i rigsdaler) i Danmark 1841—65.

Omfattende studier i USA og England i tyverne og trediverne har givet mindre klare resultater. Sellin¹²⁾ konkluderede på grundlag af de vigtigste af de indtil 1937 foreliggende resultater, at der kun er ringe overensstemmelse mellem de konklusioner, forskellige forskere har draget af deres studier. Dog udgør ejendomsforbrydelser og blandt disse særlig indbrudstyveri og lign. en undtagelse. Her var der påvist en forholdsvis stærk negativ korrelation både i England og Massachusetts. Udpræget skeptisk er Vold¹³⁾. Efter en kritisk gennemgang af vigtige amerikanske undersøgelser fastslog han, at den generelle sammenhæng mellem økonomiske betingelser og kriminalitet er så ubestemt, at det er umuligt at drage nogen klar og definitiv konklusion heraf.

På dansk materiale har Christiansen og Pål¹⁴⁾ kunnet påvise, at en pludselig stigning i domfældelsestallene for 1951 faldt sammen med stigninger i diskontoen, falliterklæringer, de direkte skatter og priser. Pristallet steg også, men lønningerne steg væsentlig mindre end priserne. Særlig de økonomisk dårligt stillede befolkningsgrupper rammes af denne udvikling.

¹²⁾ Thorsten Sellin, Research Memorandum on Crime in the Depression. New York 1937, s. 61 f.

¹³⁾ George B. Vold, Theoretical Criminology. New York 1958, s. 189.

¹⁴⁾ Karl O. Christiansen & Lone Pål, Det mandlige recidiv i Danmark 1933—60. NTFK 1965.

Allerede i forrige århundrede viste dog mange iagttagelser, at sammenhængen næppe var så enkel, som nogle af de her nævnte undersøgelser kunne tyde på¹⁵). Tobias afslutter en omhyggelig vurdering af kriminalitetsudviklingen i forrige århundrede med følgende konklusion: „The relationship between crime and poverty was thus by no means a simple one. The two were often closely linked, but it is necessary to look below the surface to see the connection between them. In many cases it was not poverty alone that was the cause of crime, but poverty amid all the pressures of the overcrowded and expanding towns“¹⁶).

Arbejdsløshed.

Specielt om arbejdsløsheden har det været hævdet, at den langt op i dette århundrede næsten regelmæssigt har været ledsaget af stigende kriminalitet; men også her har man peget på forhold, der tyder på, at sammenhængen ikke er så simpel endda. Således har Bloch¹⁷) påvist, at kriminaliteten i en amerikansk landbefolkning i kriseårene 1927—29 sammenlignet med kriminaliteten i perioden 1938—41 var klart lavere for de 21—29 årige og højere for de 30—49 årige. Glaser & Rice kommer til tilsvarende resultater¹⁸). Arbejdsløshed virker forskelligt indenfor de forskellige aldersklasser: den forøger voksenkriminaliteten, men fører til en nedgang i antallet af unge lovovertrædere.

Gibbs¹⁹) fremsætter den hypotese, at ejendoms-kriminaliteten i arbejdsløshedsperioder vil vokse i den mellemste aldersklasse, hvor beskæftigelsen er god, og falde lidt eller holde sig uforandret i grupper med lavere beskæftigelse, d.v.s. blandt de yngre og de ældste. Dette forklarer Gibbs ved ændringer i „the degree of status integration“, som særlig forringes i de mellemste aldersklasser. Han tilføjer, at modstridende resultater vedrørende arbejdsløshedens og de økonomiske depressioners kriminogene betydning kan skyldes, at man ikke har sondret mellem de forskellige aldersklassers andel i kriminaliteten og set resultaterne i relation til de samme aldersklassers påvirkelighed af de økonomiske og beskæftigelsesmæssige forhold.

¹⁵) Se blandt andre Edwin H. Sutherland & Donald R. Cressey, *Criminology*, Philadelphia 1974, s. 96 ff. og 226 f.

¹⁶) J. J. Tobias, *Crime and Industrial Society in the 19th Century*. London 1957, kap. 13. Se også Sutherland & Cressey, op. cit. s. 212 og 227.

¹⁷) Herbert A. Bloch, *Economic Depressions as a Factor in Rural Crime*. *The Journal of Criminal Law and Criminology*, 40, 1949—50.

¹⁸) Daniel Glaser & Kent Rice, *Crime, Age and Employment*. *American Sociological Review*, 24, 1959.

¹⁹) Jack P. Gibbs, *Crime, Unemployment and Status Integration*. *British Journal of Criminology*, 6, 1966.

Urbanisering og urbanisme.

En simpel forklaring på de store forskelle i kriminalitetshyppighed i by og på land kan ikke gives. Man må nok regne med, at anmeldelsessandsynligheden er større i byerne end på landet, hvor flere forhold antagelig „ordnes privat“. På den anden side udmærker landkommunerne sig ved større opklaringsprocenter. Den relative vægt af disse to faktorer og af andre faktorer, der kan påvirke registreringsfrekvensen, kendes ikke. Man må imidlertid gå ud fra, at forskellen på byernes og landets kriminalitet er reel²⁰), og pege på, at landbefolkningen (stadig) har en større homogenitet end bybefolkningen, at de mellem menneskelige kontakter er færre og mere personlige, og at den sociale kontrol, som udøves af primærgrupperne (familie, husstand m. v.), spiller en større rolle end i byerne, specielt storbyerne. På den anden side har bylivet større friktionsflader, større fristelser og større personlig anonymitet.

I disse betragtninger peges der på et andet indhold af begrebet urbanisering. Det bruges — som anført — dels som betegnelse for, hvor stor en andel af befolkningen der bor i byer, dels som et kultursociologisk begreb, der betegner den for bysamfundene karakteristiske kultur, byernes „way of life“. I sidstnævnte betydning kan man tale om, at en by, en landsby eller en landkommune er mere eller mindre urbaniseret, og man kan sige det samme om såvel en befolkningsgruppe som om enkeltpersoner.

Clinard²¹) har nærmere karakteriseret landets og byernes kriminelle således: Lovovertrædere fra landet viser større geografisk mobilitet end ikke-lovovertrædere, begår oftest deres lovovertrædelser udenfor hjemstedet og er mindre integrerede i samfundslivet end ikke-kriminelle; men de har sjældent tilknytning til kriminelle miljøer. På landet er det en undtagelse, at der opstår en egentlig kriminel type kendetegnet ved, at han betragter sig selv som kriminel og viser vedvarende kriminalitet. Landets lovovertrædere synes stadig nogenlunde integrerede i det miljø, de lever i, og kan ikke frigøre sig for dets uformelle gruppekontrol, hvis kriminalitetsforebyggende virkning tillægges stor betydning. Kort sagt: de kriminelle på landet er mere urbaniserede end de ikke-kriminelle, men de ligner ikke byernes mere kroniske typer²²). I byerne forholder det sig nærmest omvendt. Bytilvæ-

²⁰) Se f. eks. Nils Christie, Johs. Andenæs & Sigurd Skirbekk, *A Study of Self-Reported Crime*. Scandinavian Studies in Criminology. I. Oslo 1965.

²¹) Marshall B. Clinard, *The Process of Urbanization and Criminal Behavior*. American Journal of Sociology, 48, 1942; *Rural Criminal Offenders*, *ibid.* 50, 1944.

²²) Marshall B. Clinard, *A Cross-Cultural Replication of the Process of Urbanization to Criminal Behavior*. American Sociological Review, 25, 1960.

relsens upersonlige og anonyme karakter giver mulighed for, at der opstår en egentlig kriminel delkultur og egentlige kriminelle typer. Så længe en sådan baggrund ikke skabes i det landlege miljø, vil kriminaliteten forblive lav. Christie²³⁾ har på norsk materiale påvist, at lovovertrædere på landet bor i tættere bebyggede distrikter, kommunikationsmæssigt mere centralt, og i det hele synes mere urbaniserede end unge, der ikke var registrerede som lovovertrædere.

Hertil kommer, at de større byer, hvor tyverierne sker med størst hyppighed, rummer de gunstigste muligheder for planlægning i fællesskab og for at afhænde de stjålne koster til hælere. Visse effekter er også lettere tilgængelige eller forefindes i særlig mængde i byerne. At de professionelle tyve og andre forbrydere har deres tilholdssteder i de store byer, er derfor forståeligt. Derimod er det et spørgsmål, om det i første række er de bymæssige livsbetingelser, der giver næring til den hårdnakkede kriminalitet, eller om det er personer med en forøget kriminalitetsrisiko, som også under andre forhold ville blive lovovertrædere, der i særlig grad tiltrækkes af bymiljøet.

II. *Kriminalitetsudviklingen i Japan*

Det japanske samfund synes i efterkrigsårene at frembyde en vis mulighed for at sondre mellem urbaniseringens, urbanismens og industrialiseringens indflydelse på kriminalitet.

Tal fra den officielle japanske kriminalstatistik.

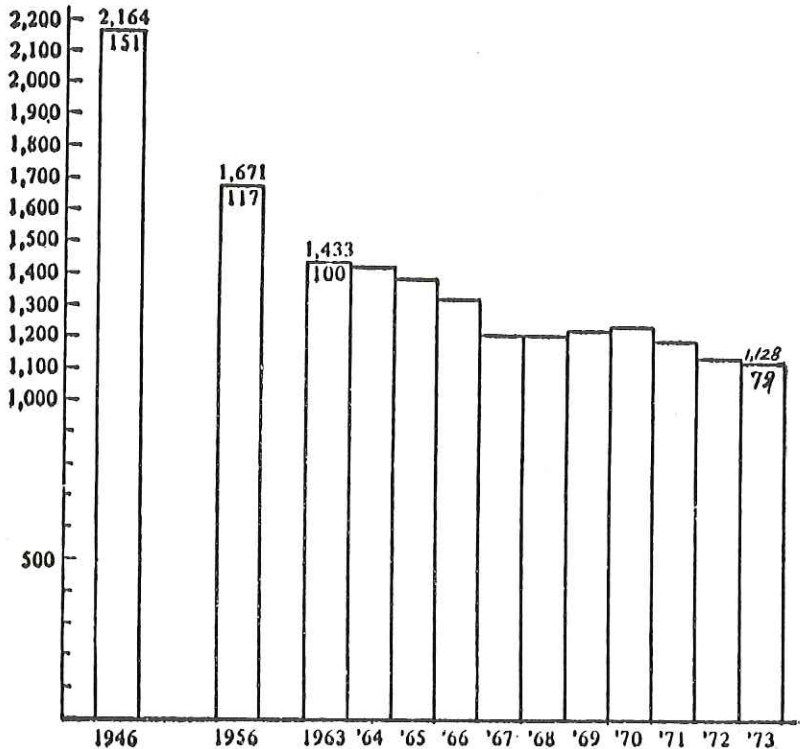
Data om kriminaliteten i Japan før krigen har jeg ikke kunnet fremskaffe; men udviklingen efter den anden verdenskrig er velkendt. Den viser en klart faldende eller uforandret trend. En række andre højt industrialiserede og urbaniserede samfund har i 50'erne og 60'erne været karakteriserede ved væsentlige stigninger i ejendoms kriminalitet, som regel tyverier, i nogle lande specielt indbrudstyverier o. lign. (burglary). Det gælder f. eks. i USA, England og Wales, Norge, Sverige, Finland, Belgien, Holland, Frankrig, Vest-Tyskland og Østrig (kun indbrud) og Italien (kun indbrud)²⁴⁾.

²³⁾ Nils Christie, Unge norske lovovertrædere. Oslo 1960, s. 86 ff.

²⁴⁾ Disse tal er baseret på officielle kriminalstatistiske publikationer fra Belgien, Danmark, England og Wales, Norge og Schweiz, samt Interpol's statistik vedrørende Østrig, Vest-Tyskland, Finland, Frankrig, Italien, Holland og Sverige og endelig Uniform Crime Report fra USA for de pågældende år. Se i øvrigt Karl O. Christiansen, Report on Post-War Trends in Crime in Selected European Countries. Submitted to The President's Commission on Law Enforcement and Administration of Justice. Washington 1967.

Udviklingen i Japan²⁵) fremgår af figur 3. Faldet i straffelovsovertrædelser (Non-Traffic Penal Code Offences), der er kommet til politiets kundskab, har været størst fra 1949 (indextal: 170)

Forbrydelser

Figur 3. Straffelovsovertrædelser, der er kommet til politiets kundskab i perioden 1946—1973 per 100.000 indbyggere i Japan.

²⁵) Oplysningerne vedr. Japan er i alt væsentligt indsamlet under mit ophold ved UNAFEI (United Nations Asia and Far East Institute for the Prevention of Crime and Treatment of Offenders) september 1973—marts 1974. De stammer, hvor ikke andet nævnes, fra Summary of The White Paper on Crime 1972, udgivet af The Research and Training Institute of The Ministry of Justice, samt de tilsvarende publikationer fra 1973 og 1974. Derudover har jeg modtaget supplerende materiale vedr. 1974 fra Minoru Shikita, UNAFEI, og Hisakazu Suzuki, Ministry of Justice. UNAFEI's direktør, Zen Tokoi, har meddelt værdifulde oplysninger om Kashima. Kiyoshi Hara, Tomiyoshi Kawahara og Masaaki Otani, UNAFEI, har hjulpet ved indsamling af data og oversættelser fra den officielle japanske kriminalstatistik for 1972 og 1973.

til 1963, der i japansk kriminalstatistik er valgt som basisår (indextal: 100). I de følgende 4 år falder hyppigheden stadig noget; men i årene 1967—70 er ændringerne små. Fra 1970 (indextal: 87) er tendensen igen svagt nedadgående til 1973 (indextal: 79). I 1974 faldt indextallet yderligere, til 77, svarende til 1.098 anmeldte straffelovsovertrædelser pr. 100.000 indbyggere. I Danmark var det tilsvarende tal i 1974 ca. 6.000.

Kan man stole på tallene?

Tidsmæssige forandringer i hyppigheden af anmeldte forbrydelser igennem en længere periode kan skyldes forhold, som ikke kan betegnes som kriminalitetsfaktorer i snævrere forstand. De kan bero på ændringer i (1) det strafbares område, (2) befolkningens holdning til forbrydelse og straf, for så vidt den påvirker sandsynligheden for, at lovovertrædelser anmeldes, (3) den kriminalpolitiske praksis, specielt politiets styrke og effektivitet, og (4) den måde, hvorpå lovovertrædelser registreres, optælles, klassificeres og analyseres, samt den måde hvorpå resultaterne offentliggøres.

1. Det strafbares område.

I den nævnte periode er der ikke i Japan sket væsentlige ændringer i det strafbares område. En ny lov om strafferetsplejen blev vedtaget i 1948 i overensstemmelse med bestemmelser i grundlovsændringen af 1946. Familiedomstole blev, stærkt påvirket af det amerikanske system, indført i 1948. Straffeloven af 1907 er ændret flere gange siden den anden verdenskrig, og en fuldstændig revision af den er ved at være afsluttet. Den vigtigste ændring blev gennemført i 1947 og kan ikke have påvirket statistikken efter kriminalitetens kulmination i 1949. Ændringer i 1958 og 1960 har udvidet kriminaliseringen for bestikkelse, trusler overfor vidner, ulovlig forsamling af bevæbnede personer, bemægtigelse af fast ejendom og ødelæggelse af markskel. Disse udvidelser, hvis talmæssige betydning formentlig er ringe, må altså nærmest have modvirket det fald i kriminaliteten, der er iagttaget. Det samme gælder lov om flykapringer, lov om vandforurening fra 1970, samt en lov om ulovlig besiddelse af Molotov cocktails fra 1972²⁶).

2. Befolkningens holdning.

Det kan ikke udelukkes, at der i periodens løb er sket ændringer i befolkningens tilbøjelighed til at anmelde forbrydelser. Den

²⁶) Yoshio Suzuki, *The Politic and Criminal Law Reform in Japan*. Stencil 1973.

nedadgående linie i kriminalitetstallene kunne skyldes en voksende modvilje mod at henvende sig til politiet. Der er imidlertid intet, der støtter en sådan hypotese. Tværtimod peger en række kendsgerninger i modsat retning.

Politikommisær Akio Kasai (Tokyo) peger på samarbejdet med offentligheden som en væsentlig årsag til den faldende kriminalitet i Japan²⁷). Det kan der måske sættes et spørgsmålstegn ved; men det er utvivlsomt en god del af forklaringen på, at opklaringsprocenten i 1974 lå på 57 % for straffelovsovertrædelser. I 1971, hvor opklaringsprocenten var 55, lå den lavest for tyveri (48 %) og højest for drab og underslæb (95 %); for de øvrige lovovertrædelser svingede den mellem 80 % og 90 %. Japans kriminalpræventive råd, der har sin oprindelse i mange lokalsamfund i de urolige efterkrigsår, er nu en centraliseret organisation med over ½ mill. medlemmer (1 for hver 43. husstand). I dag er hovedopgaven at anmelde forbrydelser, medvirke ved kriminalitetsforebyggende foranstaltninger på lokalt og internationalt plan, samarbejde med og hjælp til politiet, frivillig patruljering, udsendelse af propagandamateriale og — to gange om året — landsomfattende kriminalpræventive kampanjer. I 1972 blev der indsendt 26.000 rapporter vedrørende begåede lovovertrædelser til politiet, 29.000 om trafikulykker, 10.000 om tiggere og „personer af dårlig karakter“, og 8.000 om bortgåede, berusede etc. Der blev givet råd om kriminalprævention i 33.000 tilfælde.

Flere andre organisationer virker direkte eller indirekte for kriminalitetsforebyggelse og/eller samarbejde med politiet. Vigtigst, og for mange sikkert overraskende, er foreningen „Politiets venner“ (Police Officer FRIENDSHIP Association), som blev dannet i 1960. Den tæller blandt sine medlemmer skuespillere, filmstjerner, forfattere, kommentatorer, professorer o.s.v. Den er „nyttig for retshåndhævelsen og styrker politiets moral“.

Ifølge en opinionsundersøgelse i 1971 svarede 49 % af de adspurgte til et spørgsmål, om de ville give oplysninger til politiet, hvis de fik kendskab til en lovovertrædelse: „ja, øjeblikkelig af mig selv“. 27 % ville sige det til politiet, hvis de blev spurgt. Kun 6 % svarede helt afvisende, med den begrundelse, at de ikke ville blandes ind i noget.

Små lokale politiboxe (police boxes) rundt omkring i byernes mere perifere områder er et væsentligt træk i det japanske politis organisation. De er bemandede med en politibetjent og hans familie. De tager sig af alt, fra forbrydelser og trafik-

---

²⁷) Akio Kasai, Some Causes of the Decrease of Crime in Japan. Resource Material Series, No. 6, s. 134 ff. UNAFEL, Fuchu, Tokyo, Japan, Oktober 1973.

ulykker til ægteskabelige stridigheder, skilsmisser og familievejledning. De besøger gamle og ensomme og virker rent faktisk delvis som socialrådgivere. Når betjenten er ude i kvarteret, passer konen boxen. Familiens lokalkendskab er stort. Efter undersøgelsen i 1971 svarede 86 % af de interviewede, at de kendte politiboxen i deres kvarter, 41 % kendte politibetjenten af udseende, og af disse sagde 40 %, at de betragtede ham som en ven. 48 % af samtlige var tilfredse med den måde, hvorpå politiet foretog efterforskning, og kun 28 % gav direkte udtryk for utilfredshed.

Det er værd at bemærke, at de fleste af de her nævnte aktiviteter er under udvikling, ikke på retur. Hvad man end vil mene om dem — og her kan der unægtelig siges både pro et contra — så kan de ikke tages som udtryk for en svigtende tilbøjelighed til at anmelde begåede lovovertrædelser.

3. *Politiets effektivitet.*

Politiets effektivitet afhænger dels af korpsets størrelse, dels af dets uddannelse og tekniske udstyr. Ved forsøg på at måle eller skønne over effektiviteten må man imidlertid tage hensyn til (mindst) to ting: (a) Flere kriminalbetjente kan skrive flere rapporter og opklare flere forbrydelser, og flere rapporter vil give et indtryk af, at der er begået flere forbrydelser. (b) Flere ordens- og kriminalbetjente kan udøve et mere effektivt præventivt virke, og det kan resultere i en reel reduktion af kriminalitetsincidensen.

Det første forhold burde belyses ud fra udviklingen indenfor kriminalpolitiet. Det andet i relation til udviklingen indenfor ordenspolitiet. I begge tilfælde ville det antagelig være rigtigst at lade færdselspolitiet, som i de senere år er vokset stærkt, og visse andre, talmæssigt mindre afdelinger ude af betragtning. Så detaljerede oplysninger ligger jeg ikke inde med.

Det japanske politi blev reorganiseret i 1954. I 1956 var antallet af politibetjente 119.889, d.v.s. 1,47 pr. 1.000 indbyggere. I 1963 var tallet 133.754 eller 1,42 pr. 1.000 og i 1972 var det 182.118 eller 1,72 pr. 1.000 indbyggere. Denne sidste 10-års periode har altså medført en forøgelse af det samlede politikorps på ca. 30 %. Heri er færdselspolitiet, hvis tilvækst har været betydelig, indbefattet. I 1970 var der 22.000 færdselsbetjente med 3.000 motorcykler og 1.000 biler. Hertil kommer yderligere 65.000 patruljerende politibetjente²⁸).

²⁸) I alt ca. 50.000 trafikvagter, som ikke er medregnet her, har til opgave at dirigere trafikken, retlede fodgængere, hjælpe skolebørn og kontrollere parkeringsovertrædelser; men de har ingen egentlige politimæssige beføjelser.

Stigningen i antallet af politibetjente fra 1963 til 1972 er antagelig først og fremmest kommet færdselspolitiet til gode. Tal for indregistrerede motorkøretøjer og alvorligere trafikulykker tyder i den retning. Antallet af biler er „i de sidste 10 år“ (antagelig fra omkring 1960—63 til 70'erne) vokset fra 3,5 til 28,5 mill., d.v.s. ca. 8 gange så mange. Fra 1963 til 1972 steg alvorligere færdselsovertrædelser med død eller legemsskade til følge fra ca. 180.000 til 630.000, hvilket er mere end en tredobling. Disse ændringer ser, målt i procent, i relation til de absolutte tal i 1963 således ud:

Automobiler	+ 700 %
Alvorligere trafikulykker	+ 330 %
Politibetjente	+ 36 %
Anmeldte straffelovsovertrædelser	— 20 %

Det er overvejende sandsynligt, at det forøgede antal betjente, færdselspolitiet har haft brug for, er taget fra ordenspolitiet. De nævnte 65.000 patruljebetjente udgør nøjagtigt 36 % af hele korpset (182.000 i 1972). Udelukke, at også kriminalpolitiet (f. eks. indirekte ved afgang) er blevet reduceret noget, kan man dog ikke, og afvise at nedgangen i anmeldte forbrydelser delvis skyldes en formindsket politistyrke, kan man heller ikke.

At dette *kan* være tilfældet bestyrkes måske noget ved den kendsgerning, at opklaringshyppigheden er faldet fra 63 % i 1963 til 57 % i 1972. Der er imidlertid et andet forhold, der taler herimod. Efter alt hvad jeg har kunnet få oplyst gennem adskillige samtaler med politifolk, repræsentanter for anklagemyndigheden og ansatte i det japanske justitsministerium, har en politibetjent (naturligvis) ikke lov til at lade være at rapportere en anmeldt lovovertrædelse — og han ville heller ikke drømme om det. Skulle det utænkkelige alligevel ske, ville man imidlertid forvente, at nedgangen ville blive størst for mindre alvorlige lovovertrædelser. Dette er ikke tilfældet.

Sammenligner man det absolutte antal afhørte i 1963 og 1972, og bruger indextallet 100 for 1963, ligger det i 1972 på 82. For 8 *grove forbrydelser* bliver de tilsvarende tal i 1972: drab 89, røveri 43, røveri samt drab 73, voldtægt m. v. 72, vold 77, legemsbeskadigelse 70, trusler 51, afpresning 54, brandstiftelse 85 og kidnapping 93. For 7 *mindre alvorlige lovovertrædelser* er de: underslæb 82, hæleri 38, blufærdighedskrænkelse 57, ulovlig våbenbesiddelse 94, udbredelse eller salg af pornografi 241, uagtsom ildspåsættelse 50, hasard 206. — Tyveri er ikke inddelt i groft og mindre groft tyveri; men også her viser nedgangen sig: indextal 89.

Det ses, at nedgangen har været særlig stor ved grove forbrydelser, for røveri, trusler, afpresning, legemsbeskadigelse, vold-

tægt, drab i forbindelse med røveri, og vold. Ved mindre alvorlige lovovertrædelser er faldet størst for hæleri, uagtsom ildspåsætelse og blufærdighedskrænkelser. For ulovlig våbenbesiddelse er faldet væsentlig mindre end det gennemsnitlige, og for udbredelse af pornografi og hasard er der tale om mere end en fordobling. Dette svarer overhovedet ikke til, hvad man skulle forvente, hvis kriminalpolitiets effektivitet var blevet væsentlig reduceret.

4. *Japansk kriminalstatistik.*

Om japansk kriminalstatistik kun dette: Der foreligger ikke oplysninger om væsentlige ændringer i den måde, hvorpå optællingerne sker eller resultaterne bearbejdes og offentliggøres. Iøvrigt har japansk statistik på andre områder ord for at være solid og pålidelig.

5. *Konklusionen* af denne lange diskussion om pålideligheden af statistikkens oplysninger om anmeldte straffelovsovertrædelser er, at den nedadgående trend kan tages som udtryk for, at anmeldelsestallene stort set afspejler den totale kriminalitetsudvikling i Japan.

Spørgsmålet er, hvordan udviklingen skal forklares.

Brudstykker af en forklaring.

Kasai lægger særlig vægt på tre-fire ting, der efter hans skøn er karakteristiske for det japanske folks nationalkarakter: folks skamfølelse samt respekt for autoriteter og bureaukratisme. Det er de sidstnævnte, der betinger befolkningens aktive samarbejde med politiet. I samme forbindelse nævner man ofte familiesammenholdet, et fjerde og karakteristisk træk i japansk kultur, hvoraf autoritetstroen måske udspringer. Hvor stor en rolle disse træk end måtte spille for kriminalitetshyppigheden, er der intet, der tyder på, at de har ændret sig på en måde, der kan forklare faldet i anmeldte forbrydelser.

Et tegn på svækkelse af disse fundamentale træk finder man i en, foreløbig relativt svag, *stigning af ungdomskriminaliteten*. Det kan være et af de tidlige, men ingenlunde alene stående symptomer på, at påvirkningerne udefra er ved at kunne mærkes. Som man må vente, rammer disse påvirkninger først ungdomskulturen.

Det bedst tilgængelige mål for de forskellige aldersklassers andel i kriminaliteten er antallet af sigtede, der er afhørt af politiet. Incidensen af 14—19-årige afhørt for straffelovsovertrædelser lå i 1951 på 12,1 pr. 1.000 indbyggere i denne aldersklasse.

Efter en periode med ret store svingninger lå det i 1964 på 12,0. Efter nye svingninger var det 8,9 i 1969, steg til 9,7 i 1972, 10,6 i 1973 og til 11,5 i 1974.

Voksenkriminaliteten, d.v.s. afhørte på 20 år og mere, har vist en langsom, men med meget få undtagelser konstant nedgang, fra 8,2 pr. 1.000 indbyggere i 1951 til 3,1 i 1972 og 3,0 i 1974.

Kriminaliteten kulminerer i Japan som i de fleste andre lande i de unge år, og aldersfordelingen er stort set den samme. Højdepunktet har som regel ligget hos de 16—17-årige, men siden 1970 er der sket en klar forskydning nedad i aldersklasserne, således at maksimum siden har ligget hos de 14—15-årige. I 1974 var incidensen 14,9 pr. 1.000 i denne aldersklasse, medens de 16—17-åriges incidens var 13,7 og de 18—19-åriges 7,5 pr. 1.000. Denne fordeling er endnu mere udpræget for mændene end for pigerne, der stadig har maksimum blandt de 16—17-årige.

Aldersfordelingen for mænd og kvinder i 1974 fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Japanske straffelovsovertrædere (sigtede) i 1970 og 1974, efter køn og alder. Absolutte tal og incidens per 1000 i de pågældende aldersgrupper.

Alder	1970		1974			
	Mænd		Mænd		Kvinder	
	Lovovertrædere	Per 1000	Lovovertrædere	Per 1000	Lovovertrædere	Per 1000
14—15	35.387	21,1	42.396	25,9	5.540	3,5
16—17	36.108	20,4	34.906	22,0	7.878	5,1
18—19	31.809	16,1	21.169	12,5	3.868	2,4
20—24	79.766	14,6	53.238	11,1	6.694	1,4
25—29	48.241	10,8	43.748	8,8	7.150	1,4
30—39	59.972	7,3	59.618	6,8	11.476	1,3
40—49	26.267	4,1	32.255	4,3	8.077	1,1
50—59	10.067	2,4	11.279	2,5	4.755	0,9
60—	5.733	1,2	6.439	1,2	2.823	0,4
Total	333.350	8,5	305.048	7,4	58.261	1,3

Der er siden 1969 sket en betydelig stigning for de 14—15-årige og en noget mindre stigning for de 16—17-årige. De mellemste aldersklasser mellem 18 og 39 år viser en betydelig nedgang. Ungdomskriminalitetens tilvækst er endnu mere udpræget i Tokyo end i den øvrige del af Japan. Intet tyder på, at det skulle

skyldes en særlig stigning for bestemte fødselsårgange. Den største incidens forekommer i hele denne periode i de yngste aldersklasser.

Ændringerne i de unges kriminalitet og i deres kulturmønster er næppe et fænomen, der aldersmæssigt er skarpt afgrænset. I det mindste må man gå ud fra, at væsentlige træk fra den nye kultur vil følge dem op gennem årene. Hertil hører også en løsgørelse fra familien og en svækkelse af den stærke autoritetstro. Men en sådan ændring vil næppe ske med samme fart og voldsomhed, som vi har set det i de vestlige kulturer. Alligevel kan den på lidt længere sigt meget vel føre til en stigende japansk kriminalitet. — Bidrage til at forklare den nuværende nedadgående tendens kan den slet ikke. Man må i stedet spørge: hvorfor er kriminalitetsincidensen stadig synkende, skønt man skulle forvente det modsatte?

Befolkningstæthedens betydning belyses indirekte ved en sammenligning af 8 prefekturer (politikredse) med stigende og 8 med faldende folketal i årene 1961—71. I de sidste var der også en faldende kriminalitetsincidens. I de førstnævnte var der kun 2 med en voksende kriminalitetsincidens, i 2 steg de absolutte kriminalitetstal, men ikke incidenserne, og i 4 faldt både de absolutte og de relative tal. I Tokyo, hvor befolkningen voksede med 11 %, faldt kriminalitetsincidensen fra 2.203 til 1.811 pr. 100.000 indbyggere, d.v.s. ca. 18 %. I de to hovedområder med henholdsvis stigende og faldende folketal var forskellen i kriminalitetsincidens mindre i 1971 end i 1961.

Disse iagttagelser støtter i nogen grad hypotesen om en sammenhæng mellem urbanisering og kriminalitet, og modsiger den ikke. Kun en enkelt prefektur, Tottoni, har med en 12 % befolkningstilbagegang siden 1962 en klart stigende straffelovskriminalitet på 15 %, for ejendomsforbrydelser endog 21 %.

De mest interessante erfaringer er gjort i *Kashima* i Ibaraki politikreds. Det er et spændende industrielt projekt, der samtidig er blevet et storslået socialt eksperiment. Byen *Kashima* blev planlagt som et nyt industriområde ved Stillehavets kyst ca. 80 km nordøst for Tokyo i et fattigt, tyndt befolket og underprivilegeret område. En Y-formet dyb oceanhavn skærer sig nu dybt ind bag klitrækkerne. Industrien er koncentreret om stål- og jernproduktion, olieraffinaderier og kraftværker. I 1963 var det hele en skitse på et kort. I 1971 var befolkningstallet over 80.000. Byen og havnen og industriområderne skulle være udbygget i 1975. Befolkningstallet blev fastlagt til 150.000, men sluttallet bliver antagelig noget mindre, og projektet er endnu ikke helt gennemført. — En forskningsplan for perioden 1963—1976, som også omfatter en analyse af kriminalitetsudviklingen,

der foretages af justitsministeriets forskningsdepartement, er godt i gang og har allerede givet interessante resultater²⁹).

Kashima-området er delt i to dele, et som strækker sig i en bue uden om det centrale område og politimæssigt dækkes af tre politistationer, medens det centrale område dækkes af Kashima politistation. Det sidste omtales i rapporterne som et udviklet, d.v.s. højt industrialiseret og urbaniseret område, det første som et halvudviklet (semi-developed) område. Til sammenligning gives der også tal for hele politikredsen Ibaraki. I 1964 var anmeldelsesincidensen pr. 1.000 10,7 i Ibaraki, i 1970 var den 14,0. I det halvudviklede område var den 8,5 i 1964 og 16,1 i 1970. I det højt udviklede område var den 8,6 i 1964 og 22,0 i 1970. Stigningen var som ventet størst i den centrale del af Kashima. I den samme periode i de samme tre områder, i den nævnte rækkefølge, steg de anmeldte tyverier henholdsvis fra 6,0 til 6,8, fra 4,5 til 8,1, og fra 4,8 til 13,0. Tal fra 1971 ændrer ikke billedet. For hele Kashima steg anmeldelsesincidensen fra ca. 4 pr. 1.000 indbyggere i 1963 til ca. 16 i 1971; det er netop, hvad man skulle vente i et område med stor befolkningstilvækst, stor mobilitet og stor import og eksport. Alligevel har de to følgende år bragt et fald til ca. 13 i 1972 og knap 12 i 1973.

Endnu vigtigere er det, at man har påvist, at der indtil 1972 var en helt usædvanlig høj korrelation mellem anmeldte straffelovsovertrædelser og (a) befolkningens størrelse, (b) antal familier, der ikke var beskæftiget med landbrug og (c) transport af industriprodukter. I det højtudviklede område er korrelationskoefficienten med kriminalitet (r) for a : $+0,974$; for b : $0,962$, og for c : $0,947$. I de semi-udviklede områder er koefficienterne for a : $0,905$; for b : $0,960$, og for c : $0,959$. Disse tal får særlig betydning, når de ses på baggrund af de tilsvarende tal for hele Ibaraka, hvor der ingen sammenhæng er, for a : $-0,009$; for b : $+0,108$, og for c : $+0,042$.

Når udviklingen forløber tilstrækkelig hurtigt, synes hypotesen om en positiv korrelation mellem kriminalitet og urbanisering bekræftet, endogså i Japan med en som helhed faldende kriminalitet.

III. Diskussion

Med få undtagelser har kriminaliteten i Japan, hvad enten den måles ved anmeldte straffelovsovertrædelser eller ved antallet af sigtede, fulgt en nedadgående eller uforandret linie siden den

---

²⁹) Oplysningerne i det følgende stammer fra Zen Tokoi, Paper to the Inter-Regional Seminar on the Use of Research as a Basis for Social Defence Policy and Planning (København, august 1973), fra Tokoi selv, og fra forfatterens studiebesøg i Kashima i februar 1974.

anden verdenskrig. Der er ingen rimelig grund til at tvivle på validiteten af de oplysninger, den officielle japanske kriminalstatistik giver. På den anden side har ungdomskriminaliteten i de sidste 6—7 år vist en stigende trend, særlig blandt de unge mænd i 14—15-års alderen, men også i nogen grad blandt de 16—17-årige; men hidtil har tendensen været faldende hos de 18—19-årige.

Denne udvikling går for de voksnes vedkommende imod det, man skulle vente efter den almindelige hypotese om kriminalitet og industrialisering. Om det voldsomme industrielle opsving i Japan efter krigen hersker der imidlertid ingen tvivl. Den kan mere konkret belyses ved nogle få tal. Fra 1963 til 1972 steg andelen af voksne, der var beskæftiget i industri, fra 48 % til 55 %, og i samme periode faldt andelen af landbrugere og landbrugsmedhjælpere fra 18 % til 9 %.

Nu er det svært at forstå, at industrialisering som sådan skulle føre til større kriminalitet. Tværtimod har industrialiseringen betragtet over en lidt længere periode medført højere lønninger og en højere levestandard for store dele af befolkningen. I Japan tredobledes bruttonationalproduktet pr. indbygger i perioden 1963—1972.

Velfærdssamfundet, som synes at være realiseret i nogle lande, er vel et produkt af den industrielle udvikling. De dermed følgende goder skulle — alt andet lige — medføre et fald i kriminaliteten. Det *kan* være det, der er sket i Japan; det sker imidlertid ikke overalt, fordi en række andre faktorer spiller med ind, hvilket er en mulig forklaring på, at nogle kriminologer taler om den store kriminalitet i velfærdssamfundet og mener, at der i vore dage er en negativ korrelation mellem gode økonomiske vilkår og forbrydelser.

På den anden side er landet blevet mere urbaniseret i den forstand, at en stadig større del af befolkningen bor i byer. I 1965 var det 68 %, hvilket må betragtes som en ret høj procentdel. Data for de følgende 10 år har ikke været tilgængelige for mig, men den stigende industrialisering taler for sig selv. Urbanisering i demografisk forstand er åbenbart ikke i sig selv tilstrækkelig til at påvirke kriminalitetsfrekvensen. Det er snarere urbanismen, der er det afgørende. Voksende urbanisering behøver ikke nødvendigvis at være ledsaget af en højere grad af urbanisme. Akio Kasai's beskrivelse af politiets samarbejde med befolkningen leder snarere tanken hen på atmosfæren i en landsby eller en lille købstad end på en storby, for slet ikke at tale om en storby af første rang. En del af de bevidste bestræbelser for at bevare det nære forhold mellem politiet og befolkningen synes virkelig at have modvirket urbaniseringens uheldige

indflydelse på kriminaliteten. Men der er et andet forhold, som antagelig må tillægges lige så stor eller større betydning.

Kriminalitetsudviklingen har fået støtte af japansk byplanlægning, eller måske snarere en (tilsyneladende) mangel på plan. Man har sagt, at der er en signifikant og væsentlig sammenhæng mellem bygningshøjden og kriminalitetshyppigheden. Jo flere etager, jo mere kriminalitet; jo højere himmelranden, jo dårligere adfærdsmønstre. — Ser man på Tokyo fra luften, lægger man mærke til nogle få skyskrabere spredt i et landskab, der kan minde om et uhyre konglomerat af landsbyer. I disse omgivelser — *omgivelser*, ikke kvarterer — bor Tokyos befolkning. Dykker man ned i dem, finder man en labyrint af små gader med småhuse, værksteder, butikker og spisehuse. De fleste af dem har en eller to etager, sjældent tre.

Måske er det forkert at sige, at der ikke har været nogen byplanlægning i Tokyo og andre japanske byer. Der er et landsbymønster og et mønster af landsbyer, som er vævet af de mennesker, der lever deres liv i de omgivelser. Og det kan godt være den bedste planlægning af et miljø, som mennesker er i stand til at skabe, hvis velfærd og trivsel er det egentlige mål for deres stræben.

Karl O. Christiansen